

1. Alustuseks mängu ilmselt lihtsaim küsimus, kuid austusest selle suurmehe ees (pildil paremal), kes täna tähistab oma 75. sünnipäeva võib ju küsida. Ta on õppinud aastatel 1953–57 Tehnikaülikoolis majandust, 1962–66 Teatriakadeemias lavakunsti, valitud 10 ülikooli audoktoriks, pälvinud vähemalt 25 riigist kõrgeid riiklikke autasusid (sh Maarjamaa risti, Kolme Tähe ordeni Lätis, Vytautas Suure ordeni Leedus, Jaroslav Targa ordeni Ukrainas), aga ka Karl Suure auhinna ja Franz Kafka auhinna. **Kes?**



2. Prantsusmaa presidendist kuuleme me midagi lausa iga päev, kuid **kes on praegu Prantsusmaa peaminister?** Selles ametis on ta muuseas juba 17. maist 2007.



3. Ühe Euroopa riigi poliitikute hulgas oleks nagu nimede puudus. 1944 sündinud mees on praegune riigi president, 1951 sündinud mees oli pealinna linnapea ja 2000-2002 peaminister, 1955 sündinud mees on parlamendi viimase nelja koosseisu liige, Roheliste ja Talurahva Erakonna asutaja. 1952 sündinud nimekaim on poliitikast siiani eemal, on tuntud näitleja. Kõigil langevad kokku nii ees- kui perekonnanimi. **Mis riik ja milline perekonnanimi?**

4. 1992 avaldas Venemaa Välis- ja Julgeolekupoliitika Nõukogu „Venemaa strateegilise kava“, milles esitati nn lähivälismaa kontseptsioon. Selle kohaselt pidi Venemaa oma eesmärkide saavutamiseks kasutama senisest enam välismaal elavaid kaasmaalasi, abistades neid üldpoliitiliselt ja ka majanduslikult – tuli nõuda Läti ja Eesti valitsuselt kodakondsuse nullvariandi kehtestamist, imbuda asukohamaa majandusstruktuuridesse, paigutada Vene kapitali ettevõtlusse ja kinnisvaraturule jne. **Kes on see ideoloog (sünd.1952), kelle järgi antud kontseptsiooni paremini tuntakse?**

5. See isehakanud prohvet (1939-2003) õppis kahel korral Tartu Ülikoolis: 1969. aastal lõpetas ajaloolasena ja 1991 ajakirjanikuna. 1992. aastal õppis ta Modesto Piibliinstituudis misjonäriks-evangelistiks. Muu hulgas kandideeris ta ka Eesti Raadio peadirektori ja ETV juhi ametikohale. Märkis dokumentides oma töökohaks Eesti Prohvetite Liidu ja ametiks globaalprohveti. Kuivõrd põhimõtete, nagu ka maitsete üle, mitte ei vaielda, vaid kakeldakse, mahub tema elulukku paar taolist seika – tema viha on tunda saanud nii tollase Tartu Raadio ajakirjanik Madis Ligi ja omaaegne Postimehe ajakirjanik Tiina Kaalep. **Kes on see lähimineviku markantne tegelane?**

6. **Kes on õllepruulijate (ja ka rätsepate) kaitsepühak?** Ta oli pärit Inglismaalt, Devonshire´st, elas u 680–754. Siirdus 716 misjonitööle mandrile, esmalt Friisimaale, seejärel Saksamaale. Kuigi tal õnnestus mitmed hõimud ristiusku pöörata, tapsid paganad lõpuks ikkagi tema ja ta kaaslased. Tema ikonograafiline embleem on kirves. Muuseas, ühes Eesti (kultus)filmis ilmub paar korda ekraanile seda nime kandev koer.

7. **Millise vägitükiga said märtsist juunini 1922 hakkama brasiillased Gago Coutinho (1869 – 1959) ja Sacadura Cabral (1881 - 1924)?** Sellega tähistasid nad oma kodumaa iseseisvuse saajandat aastapäeva.

8. **Milline Eesti linn on piltidel?**



9. **Millise Euroopa Liitu kuuluva territooriumi vapp?** Seal, täpsemalt [Kourous](#) asub Euroopa Kosmoseagentuuri kosmosekeskus.



10. See 1992–2001 Cardiffis tegutsenud bänd esitas põhiliselt alternatiivrokki ja *indiemuusikat*, nad olid uhked oma Walesi juurte üle, laulusolistist Cerys Matthews´ist kujunes omamoodi keldi seksisümbol. Ms, tundub, et omal ajal oli see bänd üks Tõnis Mägi lemmikutest, sest kui ta 1990te teisel poolel Kulus reede õhtuti muusikasaateid tegi, siis seda ansamblit oli seal väga tihti kuulda. **Mis ansambel esineb?**

11. See Krimmis Feodossia lähistel asuv paik on armastet mitut laadi elunautijate poolt. Sovetiajal kandis ta nime Planerskoje, praeguseks on loomulikult taastatud algne nimi, mis krimmitatari keeles tähendab *Taevasinised küngad*. Aastakümneid oli (ja on) see loomeinimeste armastatud puhkepaik. Seal toodetak paikkonna nimelist Krimmi kuulsaimat brändit. Nõukogude Liidu aegu paiknes seal riigi tuntuim nudistide/naturistide koloonia, mis pärast vahepealset suhtelist vaikelu taas ellu ärrganud ja omab lausa üleilmset mainet. **Mis paik?**

12. See Inglismaal Gloucestershire's asuv ja XVII saj algusest Beauforti hertsogitele kuuluv maamõis pole arhitektuuriliselt eriti silmapaistev (praeguse väljanägemise sai u 1740, arh William Kent). Ka pole ta Suurbritannia ajaloos silmapaistvat rolli mänginud, kui mitte arvestada, et kuninganna Mary veetis seal suure osa II maailmasõja ajast. Samas on see mõis jätnud kustumatu jälje maailma spordilukku. **Mis mõisaga on tegu?**



13. Selle maailmakuulsa „teistsuguste“ inimestele suunatud kataloonia moebrändi lõi šveitslane Thomas Meyer 1984. Brändi slogan on *No es lomismo/It's not the same*. Bränd on tuntud oma värviküllaste ja vallatute lahenduste poolest, mis tihtipeale teiste poolt üle võetud. Alates tänavusest aastast on juhtdisainer Christian Lacroix ning tehakse koostööd *Cirque de Soleil'ga* (kes varsti ka Tallinnas esineb). Eestis paraku selle brändi esinduspoodi pole (Soomes ja Lätis on), ametlikud edasimüüjad meil on Denim Dream, Kaubamaja ja Stockmann. **Mis moebrändist on jutt?**



14. Seda itaaliapärasest võileiba on võimalik osta paljudest Eesti toidukohtadestki. Erinevate täidistega võileib pannakse tavaliselt spetsiaalsesse võileivapressi ning seejärel serveeritakse see sööjale. **Mis võileib?**

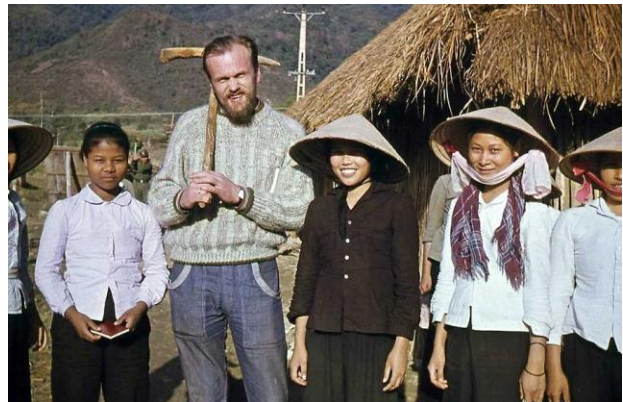
15. **Kes on helilooja?**

16. Teda on nimetatud Tartu iuharhitektiks (Nils Niitra lugu PM-s: *Taaralinna iuharhitekt peab ennast Tartu vaimu sõbraks*). Põhjuseks asjaolu, et tema projektitud (et autoriõigusega mitte pahuksisse minna, täpsustagem – tema büroos projektitud) on mitmed viimasel ajal Tartus valminud olulised ehitised: Pläsku ja Tasku, Tartu vangla, Maarjamõisa kliiniku laiendus, lisaks ühtteist vähemat, nende seas ka võluv hoone Ülikooli-Vallikraavi nurgal (end Hansapank). **Kes on see 15. septembril 1955 sündinud ja muuhulgas Pariisis õppinud arhitekt?**

17. See juudi päritolu kunstnik (1862 – 1945) oli XIX saj lõpul ja XX saj algul Venemaal vägagi tuntud ja tunnustatud. Juba esimese avalikult näitusele esitatud töö omandas Pavel Tretjakov. 1905 valiti Venemaa Kunstide Akadeemiasse. Oli üks esimesi Venemaa kunstnikke, kes nimetas end impressionistiks (praegu peame teda pigem postimpressionistiks). Suhtles tihedalt Lev Tolstoiga, oli sagedane külaline Jasnaja Poljanas. 1921 siirdus koos naise ja kahe tütreaga Berliini, jättes kaks poega Venemaale. 1938 asus elama Londoni, kus ka suri. Kunstnik nüüdisajal enam väga tuntud pole, küll aga on maailmakuulus üks tema Venemaale jäänud poegadest (1890 – 1960, maalil valges särgis esiplaanil). **Kes on see kunstnik?**



18. Kaarel Ird oli Vanemuise juht (väikeste vahedega) 1940-1985. Enne tema surma tekkis poliitiline küsimus, keda määrata tema järeltulijaks. Kandidaat pidi korruga sobima parteile, ministriumile, teatrilile ja Irdile ning ei olnud kergesti leitav. **Kes oli Irdi järeltulija 1985-90?**



19. **Kes on suur valge mees pildil?**

20. See on sügavtrükitehnika või selles tehnikas teostatud graafikateos, kus vask- või tsinkplaat esmalt karestatakse ja seejärel kujutist plaadile kandes kaabitakse heledamaks jäävad kohad madalamaks. Erinevalt teistest tehnikatest, kus pind kujundatakse valgel taustal olevate mustade joonte abil, moodustavad siin kujutise mustal foonil olevad valged pinnad. Eesti kunstnikest on seda tehnikat kasutanud Eduard Viiralt, Kaljo Põllu jt. **Mis tehnika?**

21. Lillad *Milka* lehmad pole mõnel pool (nt Põhja-Aafrikas ja Californias) kevaditi sugugi haruldased, tavaliselt on siiski valge karvkattega veised ja lambad üle pritsitud sinise värviga. Selle põhjuseks on ühes taimes (*Hypericum perforatum*) sisalduv aine hüperitsiin, mis ultraviolettkiirte toimel tekitab valge (ja ainult valge) karvkattega loomadel mürgitust (paistetuse, sügeluse, rahutuse, raskesti paranevad haavandid). Tavaliselt loomad seda taimet ei söö, kuid kevadise toidunappuse aegu võib juhtuda. Taim on ka Eestis üpris tavaline, meie loomi hüperitsism ultraviolettkiirguse vähese intensiivsuse tõttu ei ohusta. **Mis taimest on jutt?**

22. Ühel Raadi kalmistu hauamonumendil on väljavõte Mendelejevi tabelist, täpsemalt üht elementi puudutav osa. Põhjuseks on, et seal puhkab Tartus sündinud ja siin surnud, Tartu Ülikoolis õppinud ja nooruses ning eluõhtul siin õpetanud, kuid oma elutöö mujal teinud mees, kes selle elemendi avastas. **Kes on see kuulus keemik (1796 – 1864) ning mis elemendi ta avastas?**

23. See 1927. aastast tegutsev autofirma on turvaprobleemidega tegelenud kaua ja edukalt:

- 1944 hakkas ta esimesena kasutama lamineeritud esiklaase
- 1958 võeti esimesena kasutusele kolmepunkti-turvavööd
- 1960 tutvustati esimesi pehmeid armatuurilaudu
- 1968 esiistmetele paigaldatakse peatoed
- 1969 turvavööd saavad inertsruuli jpm.

Ühena vähestest valmistatakse seal viiesilindrilisi automootoreid. **Mis firma?**

24. TTÜ elektroonikainstituut sai 2011 veebruaris Eesti-Saksa teadlase (1770-1831), termoelektrilise efekti avastaja nime. Mees sündis Tallinnas Dunkri tänavas ja lõpetas praeguse Gustav Adolphi Gümnaasiumi. **Kes?**

25. Kui ühes eelmises blokis küsisime itaaliapärase võileiba, siis ka pildil nähtava linna ladinakeelne nimi viitab võileivale - *Branta sandvicensis*. Tegelikult viitab see „võileib” hoopis päritolule. Oma elupaigas on ta ametlik lind ning sealsest keelest on pärit ka tema tuntuim nimetus. **Mis lind?**



26. Mäletame veel hästi Tomas Dvoraki (3 MM-tiitlit, OM-pronks) ja Roman Sebrle (MR, OM-kulda ja hõbe, MM-kuld ja 2 hõbedat) mehetegusid, kuid **kes võitis kümnevõistluse 1992 Barcelona OM-il?**

27. See omaaegne F1-sõitja (12 GP-võitu, üldarvestuses 1 kord II, 3 korda III) tegi pärast võidusõidust loobumist silmapaistvat poliitilist karjääri. 1991–1995 ja 1999–2003 oli ta valitud oma koduprovintsi kuberneriks, alates 2003 kuulub riigi senatisse. Presidendivalimistel 2001 peeti teda suursoosikuks kuid paljude meelehärmiks loobus kandideerimast. **Kellest jutt?**

28. **Kes on läbi aegade noorim meeste jalgpalli MM-finaalturniiril platsile pääsenud mängija (17 aastat 41 päeva) ja mis maa koondist ta esindas?** Talle ennustati loomulikult suurt tulevikku, paraku lõppes tema tippmängijakarjäär juba 26-aastaselt pärast mitmeid vigastusi (ka alkoholiprobleemil olnud oma roll). Koondise eest mängis ta 38 mängu ja lõi 9 väravat, suurema osa oma mängijakarjäärist veetis te ühes maailma absoluutses tippklubis, kus tegi kaasa 206 mängus ja lõi 47 väravat.

29. Järvamaalt Säreverest on pärit (mitte küll seal sündinud) Eesti kergejõustiku ühed säravamad tulevikulootused õed Šadeikod. Säreveres on aga sündinud ka üks mineviku kergejõustikusuurus, kes osalenud kahel korral olümpiamängudel. Ta on lõpetanud EPA (EMÜ) zootehnika-teaduskonna ja omandanud samas põllumajandusteaduste kandidaadi kraadi. Töötas Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria Teadusliku Uurimise Instituudis. **Kes?**

30. Derrick Rose (sündinud 4. oktoobril 1988) on korvpallur, kes oli 2008. aastal NBA drafti 1.valik. Tema valijaks osutus klubi, kes juba aastaid on peksupoisi staatuses. Rose'i tulek on andnud klubile uue hingamise – kevadel jõuti Idakonverentsi finaali Miami Heati vastu. Pärast suurepäraseid esitusi 2010/2011 hooajal võitis Rose aga NBA Kõige Väärtuslikuma Mängija (MVP) auhinna. **Millise klubi vaieldamatuks liidriks on Rose tõusnud?**



31. **Kes kiidab ennast nii?** 1988. aasta sügisel maailmas vastu kajanud Rahvarinde kongressi manifesti – mille luges lihasse ja luusse lõikavalt ette Mikk Mikiver – lõpuread kõlavad nii: «Me pöördume kõigi hea tahte inimeste poole: mõistke meie püüdlusi ning aidake kaasa sellele, et saaksime tõestada oma eesmärkide üllust, kavatsuste ausameelsust, tegude tasakaalukust. Me ei taha vähem ega rohkem, ei midagi iseenesest mõistetavat kui olla vaba rahvas vabal maal.» Mul oli au olla selle teksti esmasõnastajaks, nagu mul oli ka õnn kirjutada aasta hiljem Balti ketis kümnete tuhandete eestlastega koos loetud palve, mille salme kroonis otsekui kirikukella kumin sõna «vabadus».

32. **Kuidas nimetatakse ülemaailmsesse võrgustikku kuuluvat hiina keele ja kultuuri keskust, mille peakorteriks on Rahvusvaheline Hiina Keele Nõukogu (Hanban)?** Hetkel on maailmas tegutsemas ligi 300 vastavat keskust, mis toimivad koostöös välisülikooli ja Hiina ülikooli vahel. Tallinna Ülikool alustas see esimeste kursustega sügisel 2010, partneriks Guangxi Ülikool Nanningi linnas.

33. Kirst tema põrmuga jõudis Moskvasse 22. juulil rohelises rongivagunis, mille uksele oli suurte tähtedega kirjutatud: „Austrite vedu“. Sellega kogu absurdus ei lõppenud. Osa tema sõpradest liitus kogemata matuserongkäiguga, kus mängis sõjaväeorkester. See matuserong liikus aga Mandžuurias surma saanud kindrali Fjodor Kelleri kirstu järel. Õige pea said teda ära saatma tulnud sadakond inimest oma eksimusest aru ja liitusid üliõpilastega, kes kandsid kirstu õlgadel. Esialgu liiguti Kunstiteatri ja seejärel Russkaja Mõsli hoone ette, kus peeti lühike leinatalitus ning kus nendega liitus juba suurem rahvahulk. Kultuuritegelane maeti Novodevitši kloostri kalmistule isa kõrvale. **Kelle matused sellist segadust tekitasid?**

34. Kahe tuntud kultuuritegelase poeg Tarah on sündinud 1972.aastal. Luuletajana kasutab ta nime Tarah Xaintorxare, selle nime all on ilmunud ka eestikeelne kogumik poese (Elmatar, 2005). Eesti luulet on ta tõlkinud prantslastele kui Tarah Montbèlialtz. Tema isa on Vladimir Karassev. **Kes on tema ema?**

35. **Kes laulab?** Tegu on (väidetavalt) Belgia kommertslikult edukaima ansambliga, tegelikult duoga. Selle asutaja ja püsiliige on Dani Klein, tegutseti 1986 – 1996 ja alates 2004, on esinetud ka Eestis. Kuuldav lugu on pärit albumilt *Time Flies*, mis pühendet aasta varem AIDS-i surnud asutajaliikme Dirk Schoufsi mälestusele.

36. See 1967.a-l sündinud fotograaf on tuntud eeskätt lavastuslike alasti inimmasside pildistajana. Viimane töö oli Surnumerel, siin foto Brüggest (2005). **Kes?**



37. **Kes ühendab kaht pildidel nähtavat meest?** Parempoolset ühendavad küsitavaga ka kaks ühist poega – Caro ja Bruno.



38. **Mis nime kannab kontinent, kus toimub George R.R. Martini saaga „Jää ja tule laul“ tegevustik?**

39. Selle 2008. aastal Jason Friedbergi and Aaron Seltzeri taktikepi all valminud parodiafilmi kõrvaltegelaste loetelu on muljetavaldav – alates Angelina Joliest lõpetades George W. Bushiga. Donald Trumpist, Rambost, Lindsay Lohanist rääkimata. Huvitaval kombel oli parodeeritav originaal tegelikult koomiksi põhjal valminud. **Mis film?**

40. Skandaalne lugu, skandaalne esitaja. **Kes?**

1. Vaclav Havel (TK)
2. Francois Fillon (TK)
3. (Andris) Berzinš, Läti (RE)
4. Karaganovi doktriin, autoriks Sergei Karaganov (TN)
5. Priskilla Mändmets, prohvet Priskilla (TN)
6. Bonifatius (koer oli *Vallatutes kurvides* Pansol) (TK)
7. Lendasid esimesena üle Lõuna-Atlandi (Lissabonist Rio de Janeirosse) (TK)
8. Rakvere (TK)
9. Prantsuse Guayana (KN)
10. Catatonia (TK)
11. Koktebel (Köktöbel)(TK)
12. Badminton (TK)
13. deSignal (TK)
14. Panini (TN)
15. Olav Ehala (TN)
16. Kalle Rõõmus (TK)
17. Leonid Pasternak (TK)
18. Ago-Endrik Kerge (RE)
19. Jüri Arrak (KN)
20. Metsotinto (RE)
21. Naistepuna (TK)
22. Carl Ernst (Karl Karlovitš) Claus, ruteenium (TK)
23. Volvo (RE)
24. Thomas Johann Seebeck (RE)
25. Nenekle ehk havai hani (TN)

26. Robert Zmelik (TK)
27. Carlos Reutemann (Argentina) (TK)
28. Norman Whiteside (Põhja-Iirimaa) (TK)
29. Laine Erik (Kallas) (KN)
30. Chicago Bulls (RE)
31. Rein Veidemann (KN)
32. Konfutsiuse Instituut (KN)
33. Anton Tšehhov (TN)
34. Ene Rämmeld (KN)
35. Vaya Con Dios (TK)
36. Spencer Tunick (KN)
37. Elukaaslane Ly Jürgenson (vasakul Hendrik Sal-Saller, paremal Jari Litmanen) (TN)
38. Westeros (TN)
39. „Meet the Spartans“ (TN)
40. Abraham („Kõik on lilla“) (TN)